

Branko Pavlović,
član Izvršnog komiteta Delta Generali
osiguranja i predsednik Udruženja
aktuara Srbije

Kamatne stope na štednju u Srbiji su već pale u odnosu na pre nekoliko godina i u procesu pridruživanja Evropskoj uniji će nastaviti da se smanjuju. Zato je sada pravi trenutak za kupovinu dugoročnog štednog životnog osiguranja, jer se može obezbediti sigurna kamatna stopa od oko pet odsto na uložene evre u narednih, na primer, 25 godina

Složeno ukamaćivanje je najmoćnija sila u svemiru

Složeno ukamaćivanje je najmoćnija sila u svemiru". Ovo je čuvena rečenica Alberta Ajnštajna koju je izjavio kada mu je neko skrenuo pažnju na principe štednje i kreditiranja. Za ljude koji se bave životnim osiguranjem i njihove klijente štednja je vrlo značajna tema, pa ću ovaj tekst posvetiti tome.

Princip ukamaćivanja je isti, nezavisno do iznosa koji je dat na štednju. Suštinski razliku pravi vreme trajanja štednje i kamatna stopa. Važno je što ranije početi štedeti, zbog toga postoji dečja štednja kojom se može deci osigurati lagodniji život kad odrastu. Treba štedeti sa što većom kamatnom stopom, ali ne treba zaboraviti da što je veća kamata, veći je i rizik da se uloženi novac izgubi, npr. u Dafiment banci pre dvadeset godina, godišnja kamatna stopa na nemačke marke je bila oko 200 odsto.

Koncept štednje je jednostavan, daje se novac banci ili osiguravajućem društvu na određeno vreme i zauzvrat se u banci dobije kamata, a u osiguranju kamata i pokriće ugovorenog rizika, najčešće je to rizik od smrti ugovarača osiguranja, tokom trajanja štednje. Složeno ukamaćivanje je pripisivanje kamate početnom iznosu datom na štednju i ponovno oročavanje uvećanog iznosa. Drugim rečima, kamata na kamatu. Kroz primere je najlakše videti uticaj vremena trajanja štednje i kamatne stope na ukupni efekat štednje. Za početni iznos koji se daje na štednju od 10.000 evra uz godišnju kamatnu stopu od pet odsto kroz 14 godina se dobije 20.000 evra. Nekome je to mnogo, nekome malo, ali važno je znati da će se za oko 14 godina uz kamatnu stopu od pet odsto udvostručiti bilo koji početni iznos. Čak i milion evra, ako neko ima viška toliki novac da ga stavi na štednju, postaće dva miliona evra. Važnost vremena trajanja štednje se vidi iz podatka da se posle oko 28 godina od početnih 10.000 dobija 40.000, a posle oko 43 godine čak 80.000 evra. S druge strane, isti početni iznos će se po godišnjoj kamatnoj stopi od 3,5 odsto udvostručiti posle 20 godina, a utrostručiti posle 40 godina. Očigledno posle dovoljno vremena početni

iznos dat na štednju će se udvostručiti, ali naizgled malo smanjenje kamatne stope za samo 1,5 procentni poen u prikazanom primeru, produžava taj period za celih 6 godina.

U osiguranju se, za razliku od banaka, češće sreće štednja na osnovu mesečnih ili godišnjih uplata premije nego na osnovu jednokratne premije, iako ni jednokratne uplate premije nisu zanemarljive. Ukoliko se uplaćuje 100 evra mesečno sa godišnjom kamatnom stopom, koja se u osiguranju zove tehnička kamatna stopa, od pet odsto, posle 26 godina se udvostručiti do tada uplaćena 31.000 evra, tako da se dobije oko 62.000 evra. Za isti iznos i dinamiku uplata, ali godišnjom kamatnom stopom od 3,5 odsto, uplaćeni iznos se udvostručiti posle 37 godina.

Početni iznos ili dinamika i iznos mesečnih uplata koji se daju na štednju zavise samo od štetiše. Vreme trajanja štednje sa ugovorenom kamatnom stopom je u bankama ograničeno na maksimalno 3 do 5 godina, dok je u osiguravajućim kompanijama znatno duže i može trajati i 30-40 godina. Nivo kamatne stope je uslovljen situacijom na tržištu finansijskih usluga.

Pre samo nekoliko godina bilo je moguće uložiti novac u evrima u neku sigurnu banku u Srbiji na oročenu štednju do tri godine sa godišnjom kamatnom stopom od oko sedam odsto, dok je sada situacija drugačija i efektivna kamatna stopa je prepolovljena na oko 3,5 odsto godišnje. U Srbiji se još uvek može zaključiti dugoročno životno osiguranje sa štednom komponentom sa kamatom i pripisanom dobiti od oko pet odsto i trajanjem čak više od 30 godina. Situacija sa kamatnim stopama u bankama i osiguranjima u razvijenim evropskim zemljama je još gora po štetiše, odnosno kamatne stope su još niže nego kod nas. Kamatne stope na štednju u Srbiji su već pale u odnosu na pre nekoliko godina i u procesu pridruživanja Evropskoj uniji će nastaviti da se smanjuju. Zato je sada pravi trenutak za kupovinu dugoročnog štednog životnog osiguranja, jer se može obezbediti sigurna kamatna stopa od oko pet odsto na uložene evre u narednih, na primer, 25 godina. ■